

Ärakiri
Ärisaladused on välja jäetud

PEADIREKTOR

OTSUS

08.01.2008.a nr 08-0021/002

Koondumisele nr 34/2007 OÜ Koduapteek ja OÜ Rapla Apteek loa andmine

Koondumine

27.12.2007.a esitas OÜ Koduapteek lepinguline esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt OÜ Koduapteek omandab 17.12.2007.a sõlmitud osade müügilepingu alusel valitseva mõju OÜ Rapla Apteek üle konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses. Seega on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 28.12.2007.a OÜ Koduapteek ja OÜ Rapla Apteek koondumise teate saamise kohta teate väljaandes „Ametlikud Teadaanded”. Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

Koondumise osalised

KonkS § 20 punktide 2 ja 4 järgi on koondumise osaline ettevõtja, kes omandab valitseva mõju teise ettevõtja üle, ja ettevõtja, kelle üle omandatakse valitsev mõju. Seega on käesoleval juhul koondumise osalisteks OÜ Koduapteek ja OÜ Rapla Apteek.

OÜ Koduapteek (registrikood 10709596) on Soomes registreeritud Tamro Oyj kontserni kuuluv ravimite jaemüügiga tegelev ettevõtja, kontserni kuulub ka ravimite hulgimüügiga tegelev Tamro Eesti OÜ. Tamro Oyj kuulub omakorda PHOENIX International Beteiligungs GmbH (Saksamaa) kontserni.

OÜ Rapla Apteek (registrikood 10031906) on äriühing, millele kuulub üks põhiapteek ja üks haruapteek Rapla linnas ja üks haruapteek Kaiu alevikus Raplamaal.

Õiguslik hinnang

Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 100 miljonit krooni ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 30 miljonit krooni.

OÜ Koduapteek 01.02.2006 – 31.01.2007 majandusaasta käive Eestis (konsolideeritud koos Tamro Eesti OÜ-ga) oli 941,9 miljonit krooni.

OÜ Rapla Apteek 2006.a majandusaasta käive Eestis oli 13,3 miljonit krooni.

Vastavalt KonkS § 24 lõikele 7 juhul, kui eelneva kahe aasta jooksul on üks ja sama ettevõtja või samasse kontserni kuuluv ettevõtja omandanud valitseva mõju ettevõtjate üle, kes tegutsevad Eestis ühes ja samas majandusharus, peab selle ettevõtja käive, kelle üle omandatakse valitsev mõju, sisaldama ka nende ettevõtjate käivet, kelle üle on valitsev mõju omandatud koondumisele eelneva kahe aasta jooksul.

Konkurentsiameti peadirektori 18.01.2007.a otsusega anti luba koondumisele, millega OÜ Koduapteek omandas valitseva mõju OÜ Posti Apteek ja OÜ Viimsi Apteek üle. Nimetatud ettevõtjate 2006.a käive Eestis oli 13,0 miljonit krooni.

Konkurentsiameti peadirektori asetäitja 26.04.2007.a otsusega anti luba koondumisele, millega OÜ Koduapteek omandas valitseva mõju OÜ Tapa Apteek ja OÜ Suur-Pärnu Apteek üle. Nimetatud ettevõtjate 2006.a käive Eestis oli 14,4 miljonit krooni.

Konkurentsiameti peadirektori asetäitja 23.11.2007.a otsusega anti luba koondumisele, millega OÜ Koduapteek omandas valitseva mõju OÜ Loksa Apteek üle. Nimetatud ettevõtja 2006.a käive Eestis oli 6,4 miljonit krooni.

Seega ületavad koondumise osaliste käibed KonkS § 21 lg 1 sätestatud käibemäärasid, mistõttu kuulub käesolev koondumine kontrollimisele.

Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Apteegiteenuste kaubaturg

Käesoleva koondumise osalised tegutsevad üldapteekide poolt apteegiteenuste osutamisega. Apteegiteenuste kaubaturg on vastavalt Konkurentsiameti varasematele lahenditele (05.06.2003.a otsus nr 16-KO; 23.04.2004.a otsus nr 11-KO; 19.01.2005.a otsus nr 4-KO; 23.11.2005.a otsus nr 54-KO; 18.01.2007.a otsus nr 3-KO; 26.04.2007.a otsus nr 16-KO) määratletud läbi apteegiteenuste tegevusloa omajate. Kuna kõik apteegiteenuste tegevusloa omajad omavad seadusest tulenevat kohustust müüa kõiki Eestis registreeritud müügiloaga ravimeid, on ostja seisukohalt ühe apteegi poolt osutatav apteegiteenus täielikult asendatav või vahetatav teise apteegiteenuse omaja poolt osutatava apteegiteenusega.

Konkurentsiameti varasema praktika kohaselt kasutatakse apteegiteenuste kaubaturu geograafilise ulatuse piiritlemisel parameetrina tegevus- või haardepiirkonda, mis hõlmab apteegi ümber olevat territooriumi, kus asuvatel tarbijatel on sõiduvahendi abil võimalik jõuda apteeki 30 minutiga. Koondumise osaliste tegevuskohtadest lähtuvana võib käesoleva koondumise puhul piiritleda apteegiteenuste osutamise geograafiliseks piirkonnaks Raplamaa.

Koondumise osaliste äritegevus ei kattu üheski eelnimetatud piirkonnas, kuna OÜ-l Koduapteek puudub varasemalt tegevus Raplamaal, mistõttu horisontaalselt mõjutatud kaubaturgusid majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006.a määruse nr 69 kohaselt ei teki. OÜ Rapla Apteek 2006.a turuosa Raplamaa apteegiteenuste kaubaturul oli ligikaudu 24%.

Ravimite hulгимүүgi kaubaturg

OÜ-ga Koduapteek samasse kontserni kuuluv Tamro Eesti OÜ tegutseb ravimite hulгимүүgi kaubaturul, mis on turustamise järgmisel tasandil seotud apteegiteenuste kaubaturuga, kus tegutseb koondumise teine osaline OÜ Rapla Apteek.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006.a määruse nr 69 „Koondumise teate esitamise juhend” § 8 lg 3 p 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud kaubaturg selline kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb koondumise teine osaline või temaga samasse kontserni kuuluv ettevõtja ning kus mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25 protsenti.

Ravimiameti andmetel oli Eesti ravimite hulгимүүgituru maht 2004.a - 1 920 miljonit krooni, 2005.a – 2 012 miljonit krooni ja 2006.a – 2 261 miljonit krooni ning Tamro Eesti OÜ turuosa 2004.a – 29,9 %, 2005.a – 30,5 % ja 2006.a – 30,2 %. Konkurentsiameti poolt 2007.a läbi viidud kaubaturu uuringu kohaselt oli Tamro Eesti OÜ turuosa ravimite riiki sisseostu kaubaturul 2004.a [...]%, 2005.a [...] ja 2006.a [...]%.

Kuna Tamro Eesti OÜ turuosa ravimite hulгимүүgi ja ravimite riiki sisseostu kaubaturgudel aastatel 2004 – 2006 oli üle 25%, siis on tegemist vertikaalselt mõjutatud kaubaturuga.

Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiameti peadirektor või tema asetäitja koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi omamist eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevatele ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Koondumise tulemusel siseneb OÜ Koduapteek Raplamaa apteegiteenuste kaubaturule, kus tal seni äritegevus puudus. Seega koondumise tulemusel ei teki koondumise osalistel ühist turuosa.

Ravimite hulгимүүgi kaubaturul oli Tamro Eesti OÜ turuosa 2006.a 30,2 %, tema lähemad konkurendid on Magnum Medical OÜ 27%- lise turuosaga, Apteekide Koostöö

Hulgimüük OÜ 12,9 %- lise turuosaga ja Nordic Pharma OÜ 11,7 %- lise turuosaga. Lisaks neile tegutseb turul väiksemaid konkurente. Samas ravimite riiki sisseostu kaubaturul on turuliider Magnum Medical OÜ [...]%-lise turuosaga (varustab ravimitega ka teisi hulgimüüjaid Apteekide Koostöö Hulgimüük OÜ ja Nordic Pharma OÜ), millele järgneb Tamro Eesti OÜ [...]%-lise turuosaga. Teiste hulgimüüjate nagu AS Oriola ja AS TopMed turuosad on [...]%-st madalamad.

Eesti ravimituru suundumuseks on apteegiteenuste ja ravimite hulgimüüjate integratsioon vertikaalsel tasandil, mistõttu ravimite hulgimüüjad varustavad põhiliselt ise oma kontserni kuuluvaid või omandisuhete kaudu seotud apteeke. Samuti on erinevad apteegiketid (Apotheka, +Apteek1 ja Farmacia) valdavas osas sõltuvuses ainult ühe põhivarustaja tarnetest. OÜ Rapla Apteek töötas juba koondumise eelselt +Apteek1 kaubamärgi all, ostes 80% oma kaupade kogumahust Tamro Eesti OÜ-lt. Koondumise järgselt võib Tamro Eesti OÜ tarnete osakaal suureneeda maksimaalselt 90%-ni. Arvestades 10%-list tarnete kasvu OÜ-le Rapla Apteek ei mõjuta käesolev koondumine märkimisväärselt Tamro Eesti OÜ turuosa ravimite hulgimüügi kaubaturul Eestis, mis suureneb vähem kui 0,1%.

Rapla linnas on käesoleval ajal neli apteeki, neist Nore Apteek ja Rapla Pereapteek kuuluvad Terve Pere Apteek OÜ-le ja Rapla Apteek ning Rapla Tervisekeskuse Apteek hakkavad kuuluma OÜ-le Koduapteek. Lisaks on maakonnas kaheksa tegevusloa omaja apteegid. OÜ Koduapteek poolt omandatavate apteekide turuosa Raplamaal on ligikaudu [...]%.

Arvestades konkurentide arvu ning nende majanduslikku ja finantsjõudu, samuti kaubaturgude struktuuri ja Tamro Eesti OÜ ning OÜ Koduapteek turuosasid, ei teki koondumise tagajärjel apteegiteenuste ja ravimite hulgimüügi kaubaturgudel turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 mõistes, mis võimaldaks Tamro Eesti OÜ-l ja OÜ-l Koduapteek tegutseda sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Ravimite hulgimüügi kaubaturul on Tamro Eesti OÜ-l tugevaid konkurente, kellel on samuti vertikaalselt integreeritud apteegikett. Käesolev koondumine ei mõjuta kuigi palju Tamro Eesti OÜ turuosa ravimite hulgimüügi kaubaturul.

Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 punktist 1

Otsustan:

Anda luba OÜ Koduapteek ja OÜ Rapla Apteek koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

Märt Ots